

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložila studentka: Linda Patrachiová

Název práce: Pohřební rituály a rituály truchlení za blízké v České republice: případ obce Dolní Bělá

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*):

Mgr. Nikola Balaš
správce sporu
Rozhodčí soud při AK ČR a HK ČR
Dlouhá 741/13
110 00 PRAHA 10

1. CÍL PRÁCE (*uveďte, do jaké míry byl naplněn*):

Cílem předkládané práce je „popis a analýza toho, jak lidé vzpomínají a uctívají své zesnulé na hřbitově jedné vybrané západočeské vesnice“ (s. 7). Navíc bylo autorčiným cílem klást si otázky obecnějšího charakteru zahrnující pohřební rituály, způsoby truchlení atp.

Díváme-li se na práci jako na první pokus studentky bakalářského studia o vědecký text, pak mám za to, že cíle naplněny byly. Je-li autorčiným přáním nadále pokračovat ve studiu kulturní a sociální antropologie, měla by věnovat pozornost výtkám, které zde uvádím.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

V úvodu nás autorka seznamuje s historií studované obce. Jak ale historie obce souvisí s cílem práce? Jak souvisí se současnými trendy v pohřbívání? Jistě, autorka zmiňuje historii obce vzhledem ke členění hřbitova a odlišným způsobům pohřbívání (s. 5, 43). Tuto skutečnost však více nerozvádí. Chtěla-li autorka historii obce užít spíše jako úvod do zkoumaného prostředí, pak měla zvolit vhodnější prostředek, například líčení krajiny.

Ve své práci autorka užívá několika termínů, jejichž význam nevysvětlí dostatečně, nevysvětlí vůbec, nebo vysvětlí až o několik stránek dále. Jedná se např. o termíny týkající se předmětu studia. Jde o pojmy kar (s. 13, 14), rozptylová a vsypová loučka (s. 15), inhumace (s. 17) nebo živé hřbitovní svíčky (s. 36). Stejně tak by měla lépe vysvětlit, jak se v jejím pojetí liší skryté a otevřené pozorování (s. 9).

Pokud jde o výpovědi aktérů, chtělo by to kritičtější přístup. To platí zejména u informátora č. 1 – faráře. Farář je specialista, který podléhá církevní hierarchii, která sleduje své zájmy. Stejně tak má farář vzhledem k ostatním věřícím ve své diecézi speciální, mohli bychom říci mocenské, postavení. A

farářovy názory jsou často odlišné od názorů řadových věřících. Je škoda, že tato autorka nezduřaznila. Je vůbec velkou škodou, že autorka lépe nepochopila se sebraným materiálem. Fascinuje mě například, co dělá žena protestantského vyznání na římskokatolickém hřbitově. To by si jistě zasloužilo rozvést.

Autorka se snažila rovnoměrně využívat své zdroje – literaturu a rozhovory. Nepovažují ale úplně za šťastný způsob, kterým autorka v textu vedle sebe klade výpovědi informátorů a citace z odborné literatury. Mají výpovědi aktérů demonstrovat teze z odborné literatury, nebo naopak? Markantní je to na s. 16–17 a 27, kde autorka klade vedle textu odborníků citaci z rozhovoru s farářem. Výklad faráře zde působí jako výklad odborné autority. To ale jde proti záměru zkoumat faráře jako aktéra.

Autorka mohla lépe využít jí dostupné prameny, a tak i potenciál jednotlivých témat. Autorka příliš cituje práce od Olgy Nešporové na úkor dalších zdrojů. Je škoda, že autorka téměř nevyužívá podnětnou knihu *Celebrations of Death* od Metcalfa s Huntingtonem. Kdyby se bývala na tuto knihu zaměřila více, mohla by se skrze ní dostat k textům relevantním pro téma práce. Možná by pak více zdůraznila rozdíl mezi truchlením a smutkem (s. 40–42) a zajímala by se více o význam zvuků (s. 27–28) nebo symboliku barev (s. 31). Jistě by se pak vyvarovala i naivně znějících tvrzení (např. truchlení jako přirozené, s. 3).

Nakonec by se autorka měla vyhnout nepřesvědčivým a autoritativně znějícím generalizacím – „V dnešní době...“ (s. 40), „Dnes lidé...“ (s. 43). K takovým generalizacím by se mnohem lépe hodilo statistické šetření. Rovněž by autorka neměla zapomínat, že svůj výzkum dělala v jedné malé vesnici a užila výpovědi pouhých pěti informátorů.

Práce sice obsahuje obrazové přílohy, avšak bez nich by se práce dost dobře obešla. Přílohy totiž nijak nesouvisí s předkládanou argumentací. Výjimkou je obrázek 9.2.1. U něj je škoda, že na něm autorka nevyznačila tři části, o kterých hovoří na s. 5.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Autorka by se měla naučit užívat zvrtné zájmeno svůj/svého. Viz např. věta: „Během mého terénního pozorování na hřbitově jsem tam nikdy nebyla sama“ (s. 41). V práci se objevují i jiné jazykové nedůslednosti.

Více by autorka měla pracovat na stylistice. V úvodu práce čtenář občas nabývá dojem, že text psal student SŠ či ZŠ. Např. věta na s. 5: „Cestička mezi nimi...“, odstavec na s. 9 začínající: „Hřbitov může být také...“, či souvětí „Největší návštěvnost hřbitova...“ (s. 43). Někdy mohla být autorka kreativnější a vyvarovat se opakování – srov. odstavce „Hřbitov je místem...“ (s. 32) a „Hrob je místem...“ (s. 34).

Z hlediska struktury práce považují za nevhodné zařazení kapitoly *Cíle práce*. Autorka nejprve představí předmět svého výzkumu, a až poté se čtenář dozvedí, proč autorka vlastně práci píše a za jakým účelem vlastně výzkum podnikla. Kapitola *Cíle práce* by měla následovat po úvodu. Nebylo by od věci, kdyby kapitola *Cíle práce* obsahovala víc než sedm řádků v jednom odstavci.

Za problematickou považují úpravu internetových odkazů v seznamu zdrojů. Větší množství odkazů na literaturu přímo v textu by rovněž neškodilo. Odkaz na Metcalfa s Huntingtonem na s. 31 chybně uvádí stránku 45. Správně má být 63.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Práce na mě působí dojmem průměrné bakalářské práce. Mezi slabiny patří argumentace, práce s prameny a členění textu. Na druhou stranu by bakalářská práce by neměla být poměřována příliš vysokými standardy. Čtyřicet stran textu pro akademika není totéž co čtyřicet stran pro studenta bakalářského studia.

Bohužel je mojí nemilou povinností, abych zmínil závažný problém práce, kterým je anonymizace. Především není vůbec jasné, co si autorka pod anonymizací představuje (s. 10). Znamená anonymizace nebytí nahráván? Nebo znamená uvedení pouze křestního jména? Jsou křestní jména u informátorů kódovaná, nebo skutečná (s. 8, 49)? A nezamýšlela se autorka nad tím, že by bylo lepší anonymizovat i jméno vesnice? Uvědomuje si autorka možné důsledky toho, co může opomíjení anonymizace v její práci způsobit informátorům, kolegům, vědecké obci a nakonec i jí

samotné? Proto chci tímto požádat zkušební komisi, aby zvážila známku (viz níže) vzhledem k porušení oborových standardů.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- 1) Jste si vědoma toho, co může absence anonymizace zapříčinit?
- 2) Na s. 17 hovoříte o souvislosti nižší kojenecké úmrtnosti a propracovanosti rituálů. Z textu není jasné, co tím myslíte. Můžete to objasnit?
- 3) Na s. 22 hovoříte s odkazem na Daviese o zaměření se na symbolický význam pohřbu, na s. 35 hovoříte o symbolické hodnotě ohně svíček. Co rozumíte pod pojmem *symbolický*?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

Nedoporučuji k obhajobě.

Bude-li však komise trvat na tom, že se o závažný prohřešek nejedná, nemohu práci hodnotit lépe než *dobře*.

Datum:

22. května 2015

Podpis:

Stvrzuji, že autorem posudku je Mgr. Nikola Balaš.

22.5.2015

Doc. Petr Lozoviuk, Ph.D.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie